

Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Χειμ.Εξάμηνο 2024-2025

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ / ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ	Σταυρούλα Τσινόρεμα		
ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (χειμ./εαρινό)	Χειμερινό		
ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Φιλοσοφίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΦΥ.3 (Φ130)	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ελληνικά	Ηθική Φιλοσοφία	
	Αγγλικά	Moral Philosophy	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Παράδοση, Σεμινάριο, Άσκηση</i>	Παράδοση		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Υποβάθρου		
ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΟΧΙ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

-Εξοικείωση με βασικά ερωτήματα της ηθικής φιλοσοφίας μέσω της ανάλυσης και ανασυγκρότησης της ηθικής επιχειρηματολογίας και του συναφούς φιλοσοφικο-ηθικού προβληματισμού, ιστορικά και συστηματικά.

-Αξιοποίηση της αποκτηθείσας γνώσης και κατανόησης για την κριτική ανάλυση βασικών ηθικών θεωριών, την ανάπτυξη επιχειρημάτων και την αναλυτική προσέγγιση προβλημάτων της κανονιστικής ηθικής και της μεταηθικής, αφενός, και της εφαρμοσμένης ηθικής, αφετέρου. - **Απόκτηση μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων** για την επίλυση πρακτικών προβλημάτων εντός και εκτός της φιλοσοφικής διερεύνησης, δηλαδή και σε άλλα πεδία προβληματισμού όπου απαιτείται κριτική και αναλυτική επιχειρηματολογία και δημιουργική σκέψη.

-Απόκτηση δεξιοτήτων σύνθεσης και αξιοποίησης γνώσεων, απαραίτητων για περαιτέρω σπουδές σε μεταπτυχιακό/ερευνητικό επίπεδο.

Γενικές Ικανότητες

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή σε θεμελιώδη προβλήματα της ηθικής φιλοσοφίας, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί στο πλαίσιο κλασικών ηθικών θεωριών από την αρχαιότητα μέχρι τη νεότερη σκέψη. Στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές έννοιες και την επιχειρηματολογία της ηθικής φιλοσοφίας μέσα από την κατανόηση των σχημάτων σκέψης κλασικών εκπροσώπων της. Διερευνούνται ερωτήματα της κανονιστικής ηθικής, πρωτίστως το κριτήριο του ηθικού δέοντος (τι το δέον, πώς βιοτέον), και ερωτήματα μετα-ηθικής, όπως η φύση της ηθικότητας, ο χαρακτήρας των ηθικών κρίσεων, το πρόβλημα της ηθικής αντικειμενικότητας, η σχέση γνώσης και αξίας / επιστήμης και ηθικής, καθώς και η σχέση ηθικής και πολιτικής.

Αφετηρία των αναλύσεων αποτελούν τα εξής ερωτήματα:

- 1) Τι είναι και από πού προκύπτει η «ηθική τάξη πραγμάτων»;
- 2) Υπάρχει ηθική γνώση; Εάν ναι, σε ποιόν είναι προσβάσιμη;
- 3) Γιατί να πράττει κανείς ηθικά;

Εξετάζονται, συγκεκριμένα, οι θεωρητικές επεξεργασίες του Πλάτωνα (οντολογική θεμελίωση της ηθικής, σχέση γνώσης και ηθικής), του Αριστοτέλη (φρόνηση και θεωρία της αρετής), εκπροσώπων του φυσικού δικαίου στη μεσαιωνική φιλοσοφία (το δέον ως παράγωγο του φυσικού δικαίου), και εμβληματικών εκπροσώπων της νεότερης ηθικο-φιλοσοφικής σκέψης, μεταξύ των οποίων Descartes, Hobbes, αντιπροσωπευτικών φιλοσόφων του Σκωτικού διαφωτισμού (έμφαση στον David Hume), Kant (υπερβατολογική θεμελίωση της ηθικής ως αυτονομίας), και των Bentham και Mill (ωφελιμισμός, συννεπειοκρατική ηθική).

Θα αναλυθούν επίσης πρακτικά προβλήματα της εφαρμοσμένης ηθικής (περιβαλλοντικής ηθικής, ιατρικής βιοηθικής, ηθικής της επιστήμης των μηχανών), και θα αποτιμηθούν, διάφοροι τύποι φιλοσοφικής προσέγγισής τους.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Εξ αποστάσεως, σύγχρονη διδασκαλία	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βάσεων δεδομένων <ul style="list-style-type: none"> • Χρήση e-learn • Διδακτικό Υλικό, ανακοινώσεις & επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας classweb • Χρήση ICT στη διδασκαλία (Microsoft Teams platform, Power Point, video material) 	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>
	Διαλέξεις	39
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, συγγραφή δοκιμίων	83
	Τελική εξέταση	3
	Σύνολο	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i>	Τελική Αξιολόγηση: Εξέταση στην Ελληνική, η οποία περιλαμβάνει ερωτήσεις ανασυγκρότησης και σχολιασμού κειμένων ηθικής φιλοσοφίας	

	Ενθάρρυνση προαιρετικής εκπόνησης δοκιμίων κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, με παροχή ατομικού tutorial και προσθετική βαθμολόγηση αυτών επί της βαθμολογίας της τελικής εξέτασης. Παρουσίαση δοκιμίων στην τάξη (προαιρετική)
--	--

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- GROSCH PAUL και VARDY PETER,, *Το αίνιγμα της ηθικής*, μτφ. Θ. Δρίτσας, Αθήνα, Αρσενίδη, 2013 (σύγγραμμα στον Ευδόξο).
- James Rachels, (6^η έκδοση από Stuart Rachels), *Στοιχεία Ηθικής Φιλοσοφίας*, μφτ. Ξενοφλων Μπαμιατζόγλου, Αθήνα, Οκτώ, 2012 (σύγγραμμα στον Ευδόξο).
- **ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**
- Πλάτωνος, *Πολιτεία*.
- Αριστοτέλους, *Ηθικά Νικομάχεια*.
- Rene Descartes, *Στοχασμοί περί της Πρώτης Φιλοσοφίας*, μτφ. Ευάγγελος Βανταράκης, Εκκρεμές, 2009.
- Descartes, *Τα πάθη της ψυχής*, μτφ. Γ. Πρελορέντζος, Αθήνα, Κριτική 1996.
- Benedictus Baruch Spinoza, *Ηθική*, μτφ. Ν. Κουντουριώτου, Αθήνα, Δωδώνη 2007
- David Hume, *A Treatise of Human Nature (1739-1740)*, Book II Of Passions, Book III Of Morals, ed. L. A. Selby-Bigge, 2nd ed. revised P. H. Nidditch, Oxford, Clarendon Press, 1975, David Hume, *An Enquiry concerning the Principles of Morals (1751)*, στο David Hume. *Enquiries concerning Human Understanding and concerning the Principles of Morals*, ed. L. A. Selby-Bigge, 3rd ed. revised P. H. Nidditch, Oxford: Clarendon Press, 1975.
- David Hume, *Δοκίμια: φιλολογικά, ηθικά, πολιτικά*, μτφ. Ε.Π. Παπανούτσος, Αθήνα, Εστία, χ.χ.
- David Hume, *Κείμενα: αυτοβιογραφικά, γνωσιολογικά, ηθικά*, μτφ. Μ. Πουρνάρη, Αθήνα, Εκκρεμές 2006.
- Immanuel Kant, *Θεμελίωση της Μεταφυσικής των Ηθών*, μεταφρ. σχόλια, επίμετρο, Κ. Ανδρουλιδάκης, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2017.
- Immanuel Kant, *Κριτική του πρακτικού λόγου*, μτφ. Κ. Ανδρουλιδάκης, Αθήνα, Εστία 2004.
- Kant, *Δοκίμια*, μτφ. Ε.Π. Παπανούτσος, Αθήνα, Δωδώνη 1971.
- John Stuart Mill, *Ωφελιμισμός*, εισαγωγή, μετάφραση, σχολιασμός Φ. Παιονίδη, Αθήνα, Πόλις, 2002.
- Julia Annas, *Εισαγωγή στην Πολιτεία του Πλάτωνα*, Αθήνα, Καλέντης, 2006.
- Julian Baggini, *Τα εργαλεία της ηθικής. Έννοιες και μέθοδοι στην ηθική φιλοσοφία*, Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη
- Μυρτώ Δραγώνα-Μονάχου, *Σύγχρονη ηθική φιλοσοφία*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Δ. Δρόσος (επιμέλεια), *Αρετές και συμφέροντα*, Αθήνα, Σαββάλας, 2008.
- Ονορα Ο' Νήλ, *Κατασκευές του Λόγου*, μτφ. Χρ. Γραμμένου, Αθήνα, Αρσενίδη, 2011
- Τζούλια Ντράϊβερ, *Ηθική Φιλοσοφία*, μτφ. Ι.Ν. Μαρκόπουλος, University Studio Press, 2010.

- Bernard Williams, *Η Ηθική και τα όρια της Φιλοσοφίας*, μτφ. Χρ. Γραμμένου, Αθήνα, Αρσενίδη, 2009.
- *Υπόμνημα*, τεύχος 3: *Αφιέρωμα στον Κλασικό Ωφελιμισμό*, επιμ. Γ. Μολύβας, Αθήνα, Πόλις 2005.